

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Lietuvos skyrius

“TRANSPARENCY INTERNATIONAL”
LIETUVOS SKYRIAUS
2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2009

APIE “TRANSPARENCY INTERNATIONAL” LIETUVOS SKYRIŲ

TILS (“Transparency International” Lietuvos skyrius) yra tarptautinės organizacijos “Transparency International” padalinys, Lietuvoje veikiantis nuo 2000 metų liepos 6 dienos.

TILS bendrauja ir koordinuoja savo veiklą tiek su vyriausybinėmis, tiek su nevyriausybinėmis organizacijomis Lietuvoje bei užsienyje.

TILS veiklos tikslas – pilietinių antikorupcinių iniciatyvų skatinimas bei organizavimas Lietuvoje.

TILS uždaviniai:

- Formuoti ir skatinti piliečių sąmoningumą ir nepakantumą korupcijai Lietuvoje;
- Rengti ir palaikyti skaidrumą skatinančias antikorupcines priemones;
- Sistemingai rinkti ir analizuoti įvairią antikorupcinio pobūdžio informaciją;
- Inicijuoti ir organizuoti tyrimus korupcijos fenomeno analizei;
- Rengti mokymo priemones bei organizuoti mokymus, skirtus antikorupciniam ugdymui.

TILS veiklos sritys:

- Viešojo sektoriaus valdymo ir atskaitingumo tobulinimas;
- Privataus sektoriaus atskaitingumo gerinimas;
- Pilietinių galių stiprinimas;
- Antikorupcinių diagnostinių priemonių kūrimas ir taikymas;
- Tarptautinių atskaitingumo standartų propagavimas ir jų taikymas Lietuvoje.

TILS teikiamos paslaugos:

- Antikorupcinis švietimas. TILS kasmet organizuoja ir skaito paskaitas įvairioms viešojo ir privataus sektoriaus organizacijoms;
- Antikorupcinių programų ir etikos kodeksų kūrimas. TILS analizuoja konkrečias organizacijas ir siūlo priemones, galinčias padidinti tų organizacijų integralumą ir pagerinti jų antikorupcinį rizikos valdymą;
- Diagnostinių sociologinių tyrimų organizavimas ir konsultavimas jų klausimais. TILS įvykdė ar dalyvavo daugiau nei 30 sociologinių skaidrumo tyrimų;
- Viešojo ir privataus sektorių skaidrumo ir atskaitomybės analizės;
- Viešųjų ir privačiųjų institucijų veiklos efektyvumo tyrimai.

TILS VEIKLA PAGAL SRITIS 2009 METAIS

VIEŠOJO SEKTORIAUS ATSKAITINGUMAS

- TILS baigė savo pirmąjį projektą „**Geriausia praktika ir sąžiningumas viešuosiuose pirkimuose**“, kurį organizavo „Transparency International“ Sekretoriatas, o parėmė OLAF (Europos kovos su sukčiavimu tarnyba).
- TILS pradėjo antrąjį Europos kovos su sukčiavimu tarnybos prie Europos Komisijos (OLAF) finansuojamą viešųjų pirkimų skaidrumo projektą „**Geriausia praktika ir sąžiningumas viešuosiuose pirkimuose**“.
- TILS įgyvendino projektą „Pareiškėjų apsaugos gerinimas Lietuvoje“, kuriuo siekta plėtoti teisinius instrumentus, padedančius užtikrinti pareiškėjų apsaugą Lietuvoje.
- TILS dalyvavo regioniniame projekte „**Kritinis momentas nebaudžiamumui: su korupcija susiję ieškinio senaties įstatymai Europos Sąjungoje**“.

PRIVATAUS SEKTORIAUS ATSKAITINGUMAS

- TILS baigė projektą „**Lyginamoji Lietuvos, Latvijos ir Švedijos žiniasklaidos skaidrumo studija**“, kurį finansiškai parėmė Šiaurės Ministrų Taryba, Vokietijos ambasada ir Jungtinių Tautų vystymo programa Lietuvoje.
- TILS pradėjo dirbti su projektu „**Žurnalistų pusryčiai**“, kuris numato seminarų ciklo Lietuvos žurnalistams organizavimą, skirtą praturtinti diskusiją apie Lietuvos ir užsienio žiniasklaidos patiriamus skaidrumo iššūkius žymių užsienio žiniasklaidos ekspertų įžvalgomis. Projektas yra finansuojamas

Atviros visuomenės instituto (OSI) bei JAV ambasados.

- TILS pradėjo projektą „**Nevyriausybinių organizacijų dalyvavimo gebėjimų stiprinimas Armėnijoje**“. Šiuo eksperimentiniu projektu Lietuvos ir Armėnijos „Transparency International“ (TI) skyriai siekia sukurti bendradarbiavimo struktūrą, leisiančią Armėnijai pritaikyti gerąsias patirtis ir tokiu būdu sustiprinti Armėnijos nevyriausybinių organizacijų gebėjimus dalyvauti viešosios politikos formavimo procesuose. Projektas remiamas Nacionalinio fondo demokratijai (*angl. National Endowment for Democracy - NED*).

ŠVIETĖJIŠKA VEIKLA / DARBAS SU JAUNIMU

- TILS pradėjo ruošti „Transparency International“ antikorpucinei vasaros mokyklai – pirmajai tokio pobūdžio vasaros mokyklai Pabaltijo, Rytų Europos regione ir visoje posovietinėje erdvėje. TILS vasaros mokyklos projektas yra finansuojamas Suomijos bei JAV ambasadų Lietuvoje.

LIETUVOS KORUPCIJOS ŽEMĖLAPIS – DIAGNOSTINIS ANTIKORUPCINIS TYRIMAS

- TILS baigė projektą „**Lietuvos korupcijos žemėlapis 2008**“, finansuotą Nyderlandų Karalystės užsienio reikalų ministerijos, Danijos Karalystės ambasados Lietuvoje bei „Transparency International“ Sekretoriato.

PROJEKTŲ APRAŠYMAS (2009-2010 M.)

“Geriausia praktika ir sąžiningumas viešuosiuose pirkimuose”

Prioritetinė veiklos sritis: viešieji pirkimai

Projekto trukmė: 2008-2009 m.

Projekto biudžetas: 31 237,34 LTL

Finansavimo šaltiniai:

Europos Komisija

Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF)

Projekto partneriai:

„Transparency International“ Sekretoriatas

Trumpas projekto aprašymas:

Projektu “Geriausia praktika ir sąžiningumas viešuosiuose pirkimuose” „Transparency International“ Sekretoriatas siekė skatinti antikorpucines iniciatyvas viešųjų pirkimų srityje visame regione. Projekte dalyvavo Bulgarijos, Čekijos Respublikos, Lietuvos ir Slovakijos TI skyriai. Projektu buvo siekiama stiprinti vyriausybės gebėjimus kovoti su korupcija viešųjų pirkimų srityje ir ginti ES finansinius interesus apskritai. Siekiant įgyvendinti šį tikslą, buvo įkurtas Europos tinklas, apimantis geriausias kovos su korupcija viešųjų pirkimų srityje skirtingose valstybėse patirtis.

“Pareiškėjų apsaugos gerinimas Lietuvoje”

Prioritetinė veiklos sritis: privataus sektoriaus atskaitingumas: pareiškėjų apsaugą užtikrinančių įstatymų leidybos skatinimas, pareiškimų mechanizmų stiprinimas

Projekto trukmė: 2009-2010 m.

Projekto biudžetas: 35 000 USD

Finansavimo šaltiniai:

Partnerystės skaidrumo vardan fondas

Atviros visuomenės institutas ir Soros fondų tinklas

Trumpas projekto aprašymas:

TILS šį projektą vykdė kartu su Partnerystės skaidrumo vardan fondu ir Atviros visuomenės fondu, siekiant atlikti lyginamąją nacionalinių pareiškėjų apsaugą užtikrinančių teisės aktų bei jų taikymo analizę aštuoniose ES šalyse (Bulgarijoje, Čekijos Respublikoje, Airijoje, Estijoje, Latvijoje, Italijoje, Rumunijoje, Slovakijoje) ir, atlikus šią analizę, kaip pavyzdines teikti atrinktas geriausias pareiškėjų apsaugos praktikas atitinkamose šalyse. Pagrindiniai šio projekto tikslai – atlikti esamos vidinių pranešimo mechanizmų, veikiančių Lietuvos institucijose, praktikos analizę, parengti ir pateikti pasiūlymus įstatymų leidėjams, kaip būtų galima įgyvendinti pareiškėjų apsaugą, taip pat – sukurti atlygio sistemą, kuri padėtų sustiprinti pareiškimų pateikimo sistemą.

Daugiau apie šį projektą galima paskaityti adresu:

http://www.transparency.lt/new/images/progress_of_the_whistleblowers_project.pdf

“Žurnalistų pusryčiai”

Prioritetinė veiklos sritis: viešojo sektoriaus atskaitingumas: žiniasklaidos skaidrumas ir atskaitingumas

Projekto trukmė: 2009-2010 m.

Projekto biudžetas: 32259 USD

Finansavimo šaltiniai:

Atviros visuomenės institutas ir Soros fondų tinklas

Amerikos Centras

Projekto partneriai:

TI Armėnijos skyrius

Trumpas projekto aprašymas:

2009 metais TILS toliau dirbo žiniasklaidos skaidrumo, atskaitingumo ir sąžiningumo srityje. Šio projekto tikslas yra įvertinti minėtuosius aspektus organizacinių praktikų kontekste. Todėl buvo įkurtas forumas, kurio pagalba suinteresuoti Lietuvos žurnalistai per diskusijas, mokymąsi bei dalijimąsi “gerosiomis patirtimis” su žinomais profesionalais iš viso pasaulio galėtų tobulinti savo įgūdžius. Projekte buvo numatyta surengti pusmečio trukmės 6 seminarų ciklą, kas mėnesį surengiant po vieną seminarą. Kiekvienam seminarui buvo numatyta parengti aktualią medžiagą ir ją patalpinti projekto tinklaraštyje <http://www.zurnalistupusryciai.lt/>.

“Lyginamoji Lietuvos, Latvijos ir Švedijos žiniasklaidos skaidrumo studija”

Prioritetinė veiklos sritis: privataus sektoriaus atskaitingumas: žiniasklaidos atskaitingumas

Projekto trukmė: 2008 – 2009 m.

Projekto biudžetas: 44 000 LTL

Finansavimo šaltiniai:

Šiaurės ministrų tarybos biuras Lietuvoje (NORDEN)

Jungtinių Tautų vystymo programa Lietuvoje

Vokietijos Federacinės Respublikos ambasada

Trumpas projekto aprašymas:

2009 metais TILS baigė lyginamąjį žiniasklaidos skaidrumo ir atskaitingumo tyrimą “Tiriamoji žiniasklaidos atskaitingumo studija”, finansiškai paremtą Šiaurės ministrų tarybos biuro Lietuvoje. Šis žiniasklaidos atskaitingumo tyrimas buvo visiškai naujovė ne tik Lietuvoje, bet ir visame regione.

Studijos tikslas buvo ištirti ir pagal skaidrumo ir atskaitingumo kriterijus palyginti žurnalistikos ir žiniasklaidos vadybos praktikas Lietuvoje, Latvijoje ir Švedijoje bei skatinti sekti geriausių praktikų pavyzdžiais.

Daugiau apie šį projektą galima paskaityti adresu:

http://www.transparency.lt/new/images/tils_media_accountability_exploratory_study2009.pdf

„Nevyriausybinių organizacijų dalyvavimo gebėjimų stiprinimas Armėnijoje“

Prioritetinė veiklos sritis: Nacionalinis fondas demokratijai

Viešojo sektoriaus atskaitingumas: sustiprinti Armėnijos nevyriausybinių organizacijų gebėjimus dalyvauti viešosios politikos procesuose

Projekto trukmė: 2009 – 2010 m.

Projekto biudžetas: 36 144 USD

Finansavimo šaltinis:

Nacionalinis fondas demokratijai (NED)

Trumpas projekto aprašymas:

Šį projektą TILS kartu su “Transparency International” Armėnijos skyriumi pradėjo 2009 metų rugsėjį su tikslu sukurti bendradarbiavimo struktūrą, kuri leistų perduoti geriausias nevyriausybinių organizacijų veiklos praktikas Armėnijos nevyriausybiniams organizacijoms ir taip sustiprintų Armėnijos nevyriausybinių organizacijų gebėjimus dalyvauti viešosios politikos formavime. Projekto uždaviniai: sustiprinti pasirinktų Armėnijos nevyriausybinių organizacijų gebėjimus dalyvauti viešosios politikos formavime, taip pat – parengti nevyriausybiniams organizacijoms skirtą vadovą apie tai, kaip stiprinti nevyriausybinių organizacijų gebėjimus dalyvauti viešosios politikos formavime, kuri galėtų būti toliau naudojamas tolesnėje TI veikloje.

Projekto tikslams įgyvendinti buvo numatyta keletas veiklų:

- 1) Atlikti tyrimą, renkant ir analizuojant geriausias nevyriausybinių organizacijų įsitraukimo į viešosios politikos sprendimų priėmimo procesus buvusiose socialistinėse ir komunistinėse valstybėse pavyzdžius;
- 2) Rinkti ir analizuoti informaciją apie svarbias Armėnijos teises nuostatas bei faktinį jų įgyvendinimą;
- 3) Parengti posocialistiniame regione veikiančių nevyriausybinių organizacijų kompetencijų vadovą, pritaikytą Armėnijos nevyriausybinių organizacijų poreikiams;
- 4) Jerevane suorganizuoti 2 praktinio pobūdžio seminarus pasirinktoms nacionalinėms ir regioninėms Armėnijos nevyriausybiniams organizacijoms;

- 5) Dar kartą peržiūrėti ir pataisyti mokymų vadovo turinį;
- 6) šį vadovą išleisti armėnų kalba ir jį platinti;
- 7) nenutrūkstamai konsultuotis su 30-40 Armėnijos nevyriausybinių organizacijų forumu, pasirinktų dalyvauti praktinio pobūdžio seminaruose;
- 8) atlikti įvertinimo, pasirinkimo ir pasiruošimo antrajai projekto daliai (2010-2011 m.) veiksmus.

„Lietuvos korupcijos žemėlapis 2008 – su papildomu dėmesiu skaidrumo vertybėms“

Prioritetinė veiklos sritis: Lietuvos korupcijos žemėlapio tyrimas

Projekto trukmė: 2008 – 2009 m.

Projekto biudžetas: 221 648 LTL

Finansavimo šaltiniai:

Danijos Karalystės ambasada Lietuvoje

Nyderlandų Karalystės užsienio reikalų ministerija

Jungtinių Tautų vystymo programa Lietuvoje

“Transparency International” Sekretoriatas

Projekto partneriai:

Tyrimų kompanijos: UAB „TNS GALLUP“, UAB „VISEO“, UAB „Vilmorus“.

Trumpas projekto aprašymas:

“Lietuvos korupcijos žemėlapis“ yra TILS inicijuojamas ir vykdomas periodinis tyrimas. Šio tyrimo tikslas yra identifikuoti ir tikrinti korupcijos apraiškas Lietuvoje, sužinoti apie asmenines susidūrimo su korupcija patirtis bei įvertinti antikorupcinį potencialą.

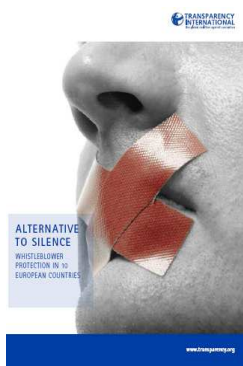
2008 metais buvo sukurtos tam tikros tyrimo priemonės: pradėtos atlikti diskusijos fokus grupėse, kuriose dalyvavo valstybės tarnautojai, verslo atstovai taip pat – korupcijos srities specialistai ir ekspertai. Šių diskusijų pagrindu buvo atlikta keletas tyrimų.

Daugiau apie šį projektą galima paskaityti adresu:

http://www.transparency.lt/new/images//lkz2008_prezentacijafinal.pdf

TILS LEIDINIAI

“NVO skaidrumo pradžiamokslis” tikslas yra supažindinti Lietuvos nevyriausybinės organizacijos ir plačiąją visuomenę su nevyriausybinių organizacijų atskaitingumo standartų raida ir kitais su tuo susijusiais iššūkiais, su kuriais susiduria tiek Lietuvos, tiek kitų valstybių nevyriausybinių organizacijos. Pirmoji knygos dalis yra skirta jau aktyvioms taip pat – ką tik savo veiklą pradėjusioms nevyriausybiniams organizacijoms bei kiekvienam socialine veikla besidominčiam žmogui. Joje Lietuvos pilietinės visuomenės atstovai yra supažindinami su skaidrumo ir atskaitingumo reikalavimų prigimtimi, pristatomi pavyzdžiai, kaip tarptautinėms bei vietinėms organizacijoms pavyko savo kasdieninėje veikloje atsakyti į šiuos iššūkius. Antroje knygos dalyje yra pateikiamas gairės, suformuluotos nacionalinių ir tarptautinių organizacijų ir sukurtos kaip pradinis taškas tolimesniam vidinių nevyriausybinių organizacijų atskaitingumo struktūrų plėtojimui.

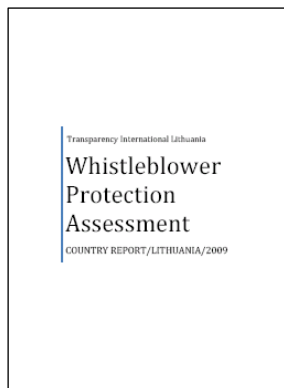
“Alternatyva tylėjimui”

Siekiant pareiškėjų apsaugą padaryti efektyvesne bei pagerinti pareiškėjų apsaugos mechanizmus Europos Sąjungoje, šiame tyrime yra analizuojama teisinė pareiškėjų apsaugos bazė, politika ir praktika dešimtyje Europos šalių. Taip pat yra atsižvelgiama į jau esamus teisės aktus, susijusius su pareiškėjų apsauga. Ataskaitoje siekiama identifikuoti silpnynes, galimybes bei atspirties taškus, kaip aptariamose šalyse sustiprinti bei padaryti efektyvesnius pareiškėjų apsaugos mechanizmus.

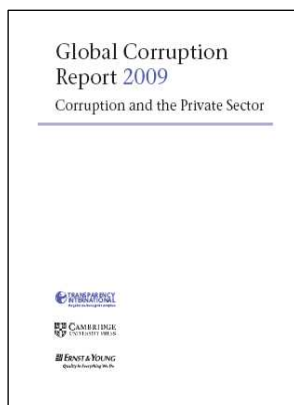
“Korupcijos mįslės”

Leidinyje “Korupcijos mįslės” yra nušviečiamos antikorupcinių tyrimų ir skaidrumo iniciatyvos Lietuvoje. Leidinyje pateikiamos lyginamosios “Lietuvos korupcijos žemėlapis” – sociologinio tyrimo, kurio metu yra nustatoma, kaip lietuviai suvokia bei patys susiduria su korupcija - analizės išvados. Taip pat yra pristatomi TILS vykdytos privataus – žiniasklaidos, statybų ir sveikatos apsaugos – sektoriaus skaidrumo iniciatyvos.

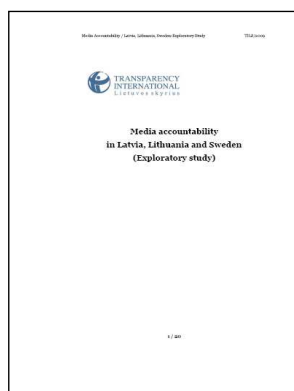
“Pareiškėjų apsaugos įvertinimas”

Šios ataskaitos tikslas – pristatyti dabartinę pareiškėjų apsaugos situaciją Lietuvoje. Ataskaitoje aptarta esama teisinė bazė, praktinės individualios ir organizacijų patirtys, taip pat – pareiškėjų apsaugos užtikrinimo aprėptis. Akcentuojamos TILS pateiktos rekomendacijos.

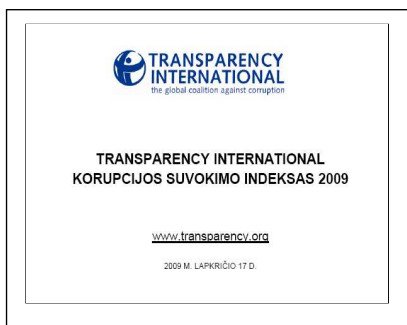
“Pasaulio korupcijos ataskaita 2009”

Šiame leidinyje daugiau nei 75 ekspertai nagrinėja daugybės korupcijos apraiškų mastą, paplitimo sritis, bei niokojančias pasekmes, įskaitant kyšininkavimą ir politikos uzurpavimą, kolektyvinį sukčiavimą, kartelius, korupciją tiekimo grandinėse bei tarptautinėse transakcijose, prekyboje anglimi iškylančius iššūkius, nepriklausomus gerovės fondus bei tokius augančius ekonominius centrus, kaip Brazilija, Kinija ir Indija.

“Žiniasklaidos atskaitingumas Latvijoje, Lietuvoje ir Švedijoje” (Tiriamoji studija)

Studijoje yra analizuojami trijų valstybių laikraščiai, žiniasklaidos skaidrumą vertinant pagal penkis kriterijus: korekcijas, nuosavybės teises, personalo politiką, informacijos politiką bei grįžtamąjį ryšį. Nustatant skaidrumo mastus, tyrime naudojami tikri pasaulio dienraščiuose skelbti įvertinimai.

“Korupcijos suvokimo indeksas”

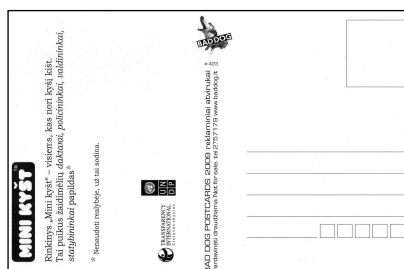
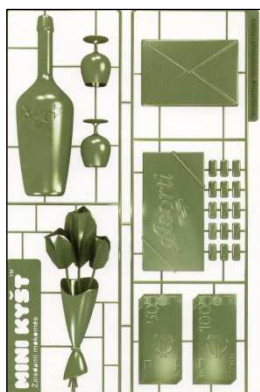
“Korupcijos suvokimo indeksas” yra išvestinis rodiklis, paremtas daugybės ekspertų nuomonių tyrimais, kurių metu yra vertinamas korupcijos suvokimas viešajame sektoriuje 180 pasaulio šalių; tai – iki šiol didžiausio masto korupcijos suvokimo tyrimas. Tyrimo metu šalys pozicionuojamos skalėje, turinčioje įvėčius nuo nulio iki dešimties, kai nulis reiškia aukščiausią, o dešimt – žemiausią korupcijos suvokimo lygį. Lyginant su praėjusiais metais Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas pagerėjo.

“Lietuvos korupcijos žemėlapis 2008”

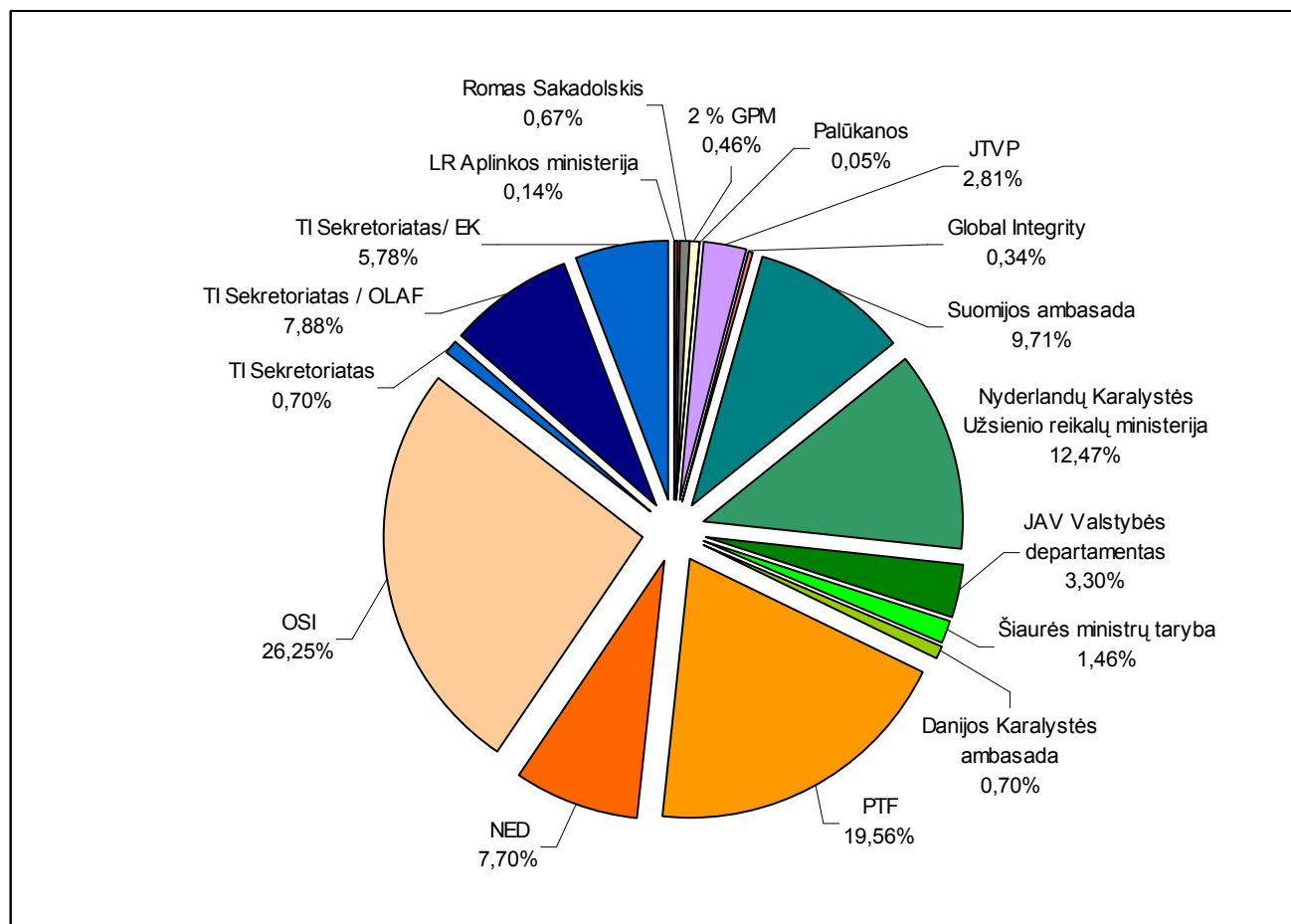
Nacionaliniais sociologiniais tyrimais ir ekspertų pranešimais paremtame tyrime yra apibrėžiamos įvairių socialinių grupių pažiūros institucinės ir geografinės korupcijos ekspansijos Lietuvoje atžvilgiu, šių grupių patirtys, susidūrus su konkrečiais korupcijos atvejais; taip pat yra vertinamas antikorporcinis potencialas Lietuvos visuomenėje.

Antikorporcinis BAD DOG atvirukas

TILS GAUTOS LĖŠOS

(2009 m.sausio 1 d. - 2009 m. gruodžio 31d.)

Lėšų šaltinis	Suma, Lt
Atviros visuomenės institutas (OSI)	93339,50
Partnership for Transparency Fund (PTF)	69558,89
Nyderlandų Karalystės Užsienio reikalų ministerija	44329,60
Suomijos ambasada	34528,00
„Transparency International“ Sekretoriatas / OLAF	28008,87
National Endowment for Democracy (NED)	27363,40
„Transparency International“ Sekretoriatas / Europos komisija (EK)	20557,80

JAV Valstybės departamentas	11750,00
Jungtinių Tautų vystymo programa (JTVP)	10002,00
Šiaurės ministrų taryba (NORDEN)	5175,00
„Transparency International“ Sekretoriatas	2503,28
Danijos Karalystės ambasada	2500,00
R. Sakadolskis	2380,00
2 % GPM	1653,27
Global Integrity	1200,30
LR Aplinkos ministerija	500,00
Terminuoto indėlio palūkanos (TILS rezervo lėšos)	193,60
Iš viso 2009 metais TILS gavo:	355543,51